

(Από το capital.gr, βλ. <http://www.capital.gr/Articles.asp?id=1299288>)

Εξωτερική πολιτική: Ευκαιρία να αφυπνιστεί!

Του Δημήτρη Μάρδα

Αν. καθηγητή Τμήματος οικονομικών Επιστημών, ΑΠΘ

www.mardas.gr

Στις 8 Αυγούστου του 2009 η Τουρκία και η Ρωσία υπέγραψαν συμφωνία με θέμα τη διέλευση του ρωσικού αγωγού φυσικού αερίου South Stream από τα χωρικά ύδατα της πρώτης στη Μαύρη Θάλασσα. Η εν λόγω συμφωνία ως προϊόν της ψύχρανσης των σχέσεων Μόσχας-Κιέβου έδειχνε να αλλάζει το γεωπολιτικό χάρτη της περιοχής.

Στις 17 Μαρτίου του 2011, την ημέρα υπογραφής συμφωνίας συνεργασίας Άγκυρας-Μόσχας για την κατασκευή πυρηνικού εργοστασίου στη Νότια Τουρκία, ανακοινώνεται σχεδόν ταυτόχρονα το ακόλουθο: Τα δυο μέρη, μετά από σκληρό παζάρι, διαφώνησαν σε κάποιους όρους της συμφωνίας της 8 Αυγούστου, με συνέπεια ο South Stream να φαίνεται ότι αλλάζει χώρα διέλευσης!

Δεν γνωρίζουμε αν αυτό το 'τσούγκρισμα' είναι μέρος του όλου παιγνιδιού της διαπραγμάτευσης. Εκείνο όμως που διαπιστώνουμε είναι ότι το ελληνικό Υπουργείο Εσωτερικών, σε ένα ιδιαίτερα σημαντικό θέμα, που μας αφορά, παρέμενε απλά και μόνο απαθής παρατηρητής.

Δεδομένης της θεαματικής προσέγγισης Άγκυρας-Μόσχας, με κύριο όχημα τις εμπορικές τους σχέσεις, το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών, μέσω της διπλωματίας φυσικά, θα όφειλε να αποτρέψει κάθε εξέλιξη που οδηγεί στην όλο και μεγαλύτερη σύσφιξη των δυο νέων εταίρων. Όσο οι σχέσεις Ρωσίας-Τουρκίας δυναμώνουν τόσο περισσότερο η Μόσχα χάνεται για την Ελλάδα ως στρατηγικός εταίρος. Βέβαια οι τρέχουσες εξελίξεις με αφορμή το οικόπεδο 12 στην ΑΟΖ της Κύπρου φαίνεται να αλλάζουν τη ζυγαριά της Μόσχας, όχι βέβαια υπέρ της Ελλάδας, αλλά σε βάρος της Τουρκίας.

Τι θα ήταν σκόπιμο να πράξει η Ελλάδα ενόψει της ανέλπιστης κρίσης που εκδηλώθηκε τον Μάρτιο που πέρασε με αφορμή τον South Stream: Την επόμενη του φαινομενικής ή μη ρήξης Άγκυρας-Μόσχας, ο Υπουργός των Εξωτερικών μας έπρεπε να προετοιμάζει ταξίδι στη Μόσχα ή το Κίεβο για να συμβάλλει στη επανασύνδεση των δυο κυβερνήσεων, με τις οποίες εμείς διατηρούμε άριστες σχέσεις. Η χώρα μας, ως τρίτη οντότητα μπορούσε, όπως και μπορεί, να οδηγήσει στην επανασύσφιξη των σχέσεων Κιέβου-Μόσχας με απώτερο στόχο την αλλαγή του ρόλου της Τουρκίας στο εν λόγω ζήτημα.

Η Τουρκία χαράσσει από μόνη της οικόπεδα στο Νότιο Αιγαίο ενώ η Ελλάδα έχει επενδύσει τα πάντα στο σύνθημα «Ναι στην ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ αν η τελευταία εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της...».

Ως προς την ατέρμονη και προσωρινά παγωμένη ενταξιακή πορεία της Τουρκίας, εδώ σημειώνεται η εξής απορία: Γιατί το κεφάλαιο αναφορικά με την πολιτική της αλιείας της ΕΕ εξαιρέθηκε από το σύνολο κάποιων κεφαλαίων που εξακολουθούν όμως να ολοκληρώνονται κατά την προβληματική διαδικασία ένταξης της Τουρκίας στην ΕΕ; Η υιοθέτηση όμως από την Άγκυρα του προαναφερθέντος κεφαλαίου, ως κοινοτικού πια κεκτημένου, θα μπορούσε να οδηγήσει ανώδυνα στην αποδοχή από την ίδια τουλάχιστον των χωρικών υδάτων των 12 μιλίων, καθώς τα σχετικά κοινοτικά νομοθετήματα προβλέπουν ρητά κάτι τέτοιο.

Η Ελλάδα από την άλλη, μπορεί να αποκτήσει στρατηγικούς εταίρους στο θέμα του Αιγίου, τη Ρωσία και την Κίνα (πλην της Γαλλίας και άλλων εταίρων της ΕΕ), χωρίς να αποκλείονται φυσικά και οι ΗΠΑ. Η πρώτη όμως, λόγω των οικονομικών δεσμών με την Τουρκία και πάρα τις κατά καιρούς διαφωνίες, μπορεί να φλερταριστεί υπό προϋποθέσεις. Αντίθετα, η δεύτερη προσεγγίζεται χωρίς προϋποθέσεις, λόγω των στρατηγικών επιλογών του Πεκίνου έναντι της Ελλάδας και Τουρκίας. Και οι δύο έχουν επαρκή τεχνογνωσία στο θέμα των εξορύξεων πετρελαίου.

Μετά από μια εκπληκτική αδράνεια της προηγούμενης πολιτικής ηγεσίας του Υπ. Εξωτερικών, η νέα φαίνεται πιο κινητική υιοθετώντας άλλες προλιτικές προσέγγισης. Έχει όμως να αντιμετωπίσει τα ανεκδιήγητα λάθη της προηγούμενης ιδίως στο θέμα της Ρωσίας. Η Μόσχα δείχνει αρκετά ‘παγωμένη’ απέναντι στην Ελλάδα.

Η απρόβλεπτη ένταση που διαμορφώνεται στην Ανατολική Μεσόγειο με αφορμή την ΑΟΖ της Κύπρου και το ενδιαφέρον της Ρωσίας για την περιοχή, όπως και οι πρόσφατοι μάλλον κακότεχνοι χειρισμοί της εξωτερικής πολιτικής της Τουρκίας στο θέμα αυτό, προσφέρουν μια νέα ευκαιρία για περαιτέρω προσέγγιση της Ελλάδας με τη Ρωσία σε θέματα γεωπολιτικής σημασίας, όπου η Μόσχα επενδύει ιδιαίτερα πολύ. Τα τελευταία είναι ικανά να αντισταθμίσουν μέρος της οικονομικής σύσφιξης των σχέσεων Μόσχας-Αγκυρας.